

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT
FAKÜLTESİ
DERGİSİ

ISSN: 1301-0522 | Cilt:63 • Sayı:2 • Yıl: 2022

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FACULTY OF DIVINITY OF ANKARA UNIVERSITY

Cilt/Volume: 63 Sayı/Issue: 2 (Kasım/November 2022)

(ISSN: 1301-0522 • e-ISSN: 1309-2057)

YAYINLAYAN KURUM VE SAHİBİ/PUBLISHING INSTITUTION AND OWNER

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi adına/on behalf of Ankara University Faculty of Divinity

İrfan Aycan (Dekan/Dean)

EDİTÖR/EDITOR IN CHIEF

Tuba Nur Umut, Ankara Üniversitesi

EDİTÖRLER KURULU/EDITORIAL BOARD

Abdulvahap Kösesoy, Marmara Üniversitesi | **Cihat Ekiz**, Ankara Üniversitesi | **Fatma Kenevir**, Ankara Üniversitesi | **Hasan Yücel**, Ankara Üniversitesi | **İbrahim Fidan**, Ankara Üniversitesi | **Kamil Çalışkan**, Ankara Üniversitesi | **Kevser Beyazyüz Sipahioğlu**, Ankara Üniversitesi | **Mine Demirbilek**, Trabzon Üniversitesi | **Mukadder Sipahioğlu**, Ankara Üniversitesi | **Peyman Ünügür Tekin**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | **Şeyma Yazıcı**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | **Tugba Öztürk**, Ankara Üniversitesi | **Zehra Erşahin**, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD

Abdulkader Tayob, University of Cape Town | **Abdülkadir Dündar**, Ankara Üniversitesi | **Abdülmecit İslamoğlu**, Ankara Üniversitesi | **Adem Arıkan**, İstanbul Üniversitesi | **Ahmed El Shamsy**, The University of Chicago | **Ali İhsan Pala**, Atatürk Üniversitesi | **Amidu Olekan Sanni**, Fountain University | **Asım Yapıcı**, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi | **Ayşe Zişan Furat**, İstanbul Üniversitesi | **Baki Adam**, Ankara Üniversitesi | **Bilal Orfali**, American University of Beirut | **Bünyamin Erul**, Ankara Üniversitesi | **Celal Türer**, Ankara Üniversitesi | **Edward Ryan Moad**, Qatar University | **Eyüp Öztürk**, Trabzon Üniversitesi | **Fadıl Aygün**, Siirt Üniversitesi | **Fatih Koca**, Ankara Üniversitesi | **Georg Gasser**, Universität Innsbruck | **Hanifi Şahin**, Atatürk Üniversitesi | **Hayrettin Yücesoy**, Washington University in St. Louis | **Hikmet Yaman**, Marmara Üniversitesi | **Himmet Taşkömür**, Harvard University | **Hüseyin Yılmaz**, George Mason University | **İhsan Toker**, Ankara Üniversitesi | **İsmail Çalışkan**, Ankara Üniversitesi | **Judith Pfeiffer**, Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität Bonn | **Kenan Özçelik**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | **Konrad Hirschler**, Freie Universität Berlin | **Lejla Demiri**, Eberhard Karls Universität Tübingen | **Mahmut Ay**, Ankara Üniversitesi | **Mehmet Cüneyt Kaya**, İstanbul Üniversitesi | **Mustafa Karagöz**, Erciyes Üniversitesi | **Müfit Selim Saruhan**, Ankara Üniversitesi | **Nahide Bozkurt**, Ankara Üniversitesi | **Necmettin Pehlivan**, Ankara Üniversitesi | **Orhan Şener Koloğlu**, Uludağ Üniversitesi | **Osman Aydınlı**, Ankara Üniversitesi | **Osman Güman**, Sakarya Üniversitesi | **Recai Doğan**, Ankara Üniversitesi | **Recep Kılıç**, Ankara Üniversitesi | **Reza Pourjavady**, Otto-Friedrich University Bamberg | **Servet Bayındır**, İstanbul Üniversitesi | **Soner Gündüzöz**, Ankara Üniversitesi | **Suat Koca**, Ankara Üniversitesi | **Vahid Göktaş**, Ankara Üniversitesi

DİZİNLENME BİLGİLERİ/INDEXED BY

Index Islamicus (1955'ten itibaren / since 1955) | **DOAJ** (2009'dan itibaren / since 2009) | **ULAKBİM TR Dizin** (2010'dan itibaren / since 2010) | **Atla Religion Database** (2016'dan itibaren / since 2016) | **Index Copernicus** (2018'den itibaren / since 2018) | **SCOPUS** (2019'dan itibaren / since 2019) | **EBSCO CEEAS** (2020'den itibaren / since 2020)

ONLINE YAYIN TARİHİ/ONLINE RELEASE DATE

30 Kasım/November 2022

İLETİŞİM ADRESİ/CORRESPONDENCE

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 06500 Beşevler - Ankara
Telefon: +90 312 212 68 00 dah./ext. 1242 Fax: +90 312 213 00 03
E-mail: iladergi@ankara.edu.tr URL: <https://dergipark.org.tr/auifd>

GENEL BİLGİLER/GENERAL INFORMATION

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi kör hakemlik sisteminin uygulandığı akademik bir dergidir. 1952 yılında yayın hayatına başlamış ve Türkiye’de ilahiyat alanında uzunca bir süre tek akademik dergi olarak faaliyet göstermiştir. İlk sayısından itibaren akademik vasfını hiçbir zaman kaybetmemiş, Türkiye’de ilahiyat alanında doğru bilginin ve akademik ilmi üslubun tesis edilmesinde öncü rol oynamıştır. *Dergi*, yetmiş yıl boyunca Türkiye’de ilahiyat sahasının alt disiplinlerinde faaliyet göstermiş çok sayıda akademisyen tarafından kaleme alınan geniş bir yazı arşivine sahiptir. *Dergi*, niteliği ilke edinmiş bir dergidir; halen bu ilke doğrultusunda yılda iki kez (Mayıs, Kasım) yayınlanmaktadır.

Journal of the Faculty of Divinity of Ankara University is a peer-reviewed open-access academic journal published continuously since 1952. It is the oldest continuously published academic journal in the fields of Islamic and religious studies (*ilahiyat*) in Turkey and one of the oldest in the entire Islamic world. Articles published in earlier decades were some of the first modern academic studies in various sub-disciplines of Islamic and religious studies in Turkey. *The Journal* played the most significant role in establishing an academic style in modern Turkish *ilahiyat* studies and it has been one of the leading and the most respected journals in its field since its establishment. *The Journal* is published twice a year (May, November).

AMAÇ/AIM

Derginin öncelikli amacı, ilahiyat ve sosyal bilimler alanında gerçekleştirilmiş nitelikli ve özgün çalışmaları akademik çevrelerin dikkatine sunmak, akademik bilginin üretilmesine ve yayılmasına olanak sağlamaktır. Bu kapsamda ilahiyat alanında oluşmuş bilgi birikiminin değerlendirilmesi, geliştirilmesi, yeni ve özgün fikirler üretilmesi amaçlanmaktadır.

The Journal is dedicated to bringing to the attention of the international scholarly community well-written original research articles by qualified specialists in Islamic and religious studies, thereby providing a forum to share and discuss new academic findings and supporting the development of new scholarly approaches and problematics.

KAPSAM/SCOPE

Dergi, belirlediği ve kendi platformunda ilan ettiği yayın ilkeleriyle uyumlu olduğu sürece akademik bilginin her türlü versiyonuna alan açmaktadır. Bu çerçevede araştırma makalesinin yanı sıra araştırma notu, söyleşi, kitap ve toplantı değerlendirmesi ve vefa notu gibi farklı yazı türleri de kabul edilmektedir. *Dergide*, Türkiye’deki İlahiyat Fakültelerinde bulunan bütün bilim alanlarıyla ilgili Türkçe, Arapça, Farsça, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde makaleler değerlendirmeye alınmaktadır.

The Journal publishes articles, research notes, book and conference reviews, interviews, and tributary notes related to any subdiscipline of Islamic and religious studies taught at the Faculty. These include historical studies and modern interpretations of Qur’anic studies, hadith, fiqh, kalam, Sufism, Islamic history, Islamic intellectual tradition as well as religious and philosophical studies. *The Journal* considers articles in Turkish, English, and Arabic, and occasionally publishes papers in Persian, German, and French.

TELİF/COPYRIGHT

Dergide yayınlanan makalelerin ilim ve dil yönünden sorumluluğu yazarlarına aittir. Fikirlerden editörler sorumlu tutulamazlar. Makalelerde belirtilen görüşler, zorunlu olarak *Derginin* görüşlerini yansıtmazlar. *Dergi*, kamuoyunda serbestçe araştırma yapmanın daha büyük bir küresel bilgi alışverişini desteklediği ilkesine dayanarak içeriğine doğrudan açık erişim sağlar. Bilimsel etik ve kurallara uygun olarak atuf yapılması şartıyla, dergide yayınlanan hakem değerlendirmesinden geçmiş bilimsel literatüre serbestçe erişilebilmesini ve her türlü yasal amaç için kullanılabilmesini kabul eder.

Opinions expressed in *the Journal* belong solely to the authors and do not necessarily represent those of *the Journal*. *The Journal* provides immediate open access to its content on the principle that making research freely available to the public supports a greater global exchange of knowledge. On condition that proper citation of references is provided in accordance with scientific ethics and rules, that the peer-reviewed and published scientific literature can be accessed and used for any legal purposes via internet without any financial, legal and technical obstacles.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FACULTY OF DIVINITY OF ANKARA UNIVERSITY

Cilt/Volume: 63 Sayı/Issue: 2 (Kasım/November 2022)

(ISSN: 1301-0522 • e-ISSN: 1309-2057)

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Araştırma Makaleleri/Research Articles

- Tâcuddîn el-Kürdî Gerçekte Tâcuddîn es-Sultânîyüki Olabilir mi? Biyo-Bibliyografik Veriler Işığında Beylikler Dönemi İlim Hayatına Dair Bir Tahlil
Could Tâj al-Dîn al-Kurdî Actually Be Tâj al-Dîn al-Sultânîyüki? An Analysis on the Scholarly Life of Beyliks Period in Light of Bio-Bibliographical Data
MEHMET KALAYCI 483-556
- Güvenilir Ravi 'Güvenilmez' Rivayet: Bir Şaḥîḥu'l-Buḥârî Rivayetindeki Meçhul Bedevi Kadın Kıssasının Olgusal Gerçekliği Üzerine
Reliable Narrator, 'Unreliable' Narration: On the Factuality of the Unknown Bedouin Woman Story in a Hadith Narration of Şaḥîḥ al-Bukhârî
FATMA YÜKSEL ÇAMUR 557-605
- Ebû Bekr el-Ceşşâs'ın Usul Anlayışında Lafız Türleri ve Diyagramatik Bir Taksim Önerisi
Types of Words (Alfâz) in Abû Bakr al-Jaşşâs' Approach to the Principles of Islamic Jurisprudence (Uşûl al-Fiqh) and a Suggestion for a Diagrammatic Division
KAMİL ÇALIŞKAN 607-715
- Mecûs Kavramının Tarihsel Arka Planına Işık Tutmak: Cahiliye Döneminden Risalete Arap Yarımadası'nda Sâsânî Varlığı
Shedding Light on the Historical Background of the Concept of Majûs: The Sassanid Presence in the Arabian Peninsula from the Age of Jâhiliyya to the Risâla
MEHMET ALICI 717-748
- Salih Vezir Büyük Vezir'e Karşı: Farklı Tarihsel Anlatılarda 'Alî b. 'İsâ ve İbnü'l-Furât'ın Profillerinin Değişimi
The Good Vizier versus the Grand Vizier: Changing Profiles of 'Alî b. 'İsâ and Ibn al-Furât in Different Historical Narratives
ABDÜLVAHİD YAKUB SİPAHİOĞLU 749-796
19. Yüzyıl Hindistanı'nda Selefi Düşüncenin İktidar Tecrübesi: Şiddîq Ḥasan Ḥân Özelinde Bir Tahlil
The Experience of Power of the Salafî Thought in 19th Century India: An Analysis Specific to Şiddîq Ḥasan Khân
HALİL OCAK 797-819
- 'Ankara İlahiyat'a İlişkin Metaforik Algular
Metaphorical Perceptions Regarding 'Ankara Divinity'
FATMA ÇAPCIOĞLU & İHSAN ÇAPCIOĞLU 821-866
- Organ Bağışı Sürecinde Dinin Etkisinin Nitel Perspektifle İncelenmesi
A Qualitative Analysis of Religion's Influence on Organ Donation Process
BETÜL DURMAZ YURT & TEMMUZ GÖNÇ ŞAVRAN 867-905
- Mebde' ve Me'âd: Kalam İlmi ve Modern Kozmoloji Açısından Evrenin Başlangıcı ve Sonu
Mabda' and Ma'âd: The Origin and the End of the Universe in Terms of Kalâm and Modern Cosmology
MEHMET BULGEN 907-966

- Doğal Yasa ve İlahi Buyruk Teorisi Bir Arada Savunulabilir mi?: John Duns Scotus'un Ahlak Felsefesi
Can Natural Law and Divine Command Theory Keep Good Company?: John Duns Scotus on Morality
 NESİM ASLANTATAR..... 967-992
- Kadim ve Cedid Arasında İlimler: İzmirli İsmail Hakkı'nın *Taşnifu'l-'Ulüm* Adlı Risalesi
Sciences Between Ancient and New: The Pamphlet Taşnif al-'Ulüm by İzmirli İsmail Hakkı
 TAHSİN DEMİR..... 993-1020
- Teleolojik Argüman'ın Bayes Teoremiyle İmtihanı: Wesley Salmon'un Argümanına İlişkin Bir Değerlendirme
Testing the Teleological Argument with Bayes' Theorem: An Evaluation of Wesley Salmon's Argument
 İBRAHİM YILDIZ..... 1021-1038
- مدونة معجم الطفل العربي: نحو مورد لغوي جديد
Arabian Child Dictionary Corpus: Towards a New Language Resource
 ALMOATAZ B. AL-SAID..... 1039-1061
- Arap Şiirinde Şairin Kendisine *Mersîye* Söylemesi: Mâlik b. er-Rayb'ın *el-Şaşıdetu'l-Yâ'iyye*'si Örneği
Elegy (Marthiya) of the Poet for Himself in the Arabic Poetry: The Example of Mâlik b. al-Rayb's al-Qaşıda al-Yâ'iyya
 MUHAMMED ALİ SÖYLEMEZ & MÜCAHİT KÜÇÜKSARI..... 1063-1095
- Ahmed Şeyki'nin *Divānu'l-Etfāl*'inin Dil ve Tema Yönünden Tahlili
Analysis of Ahmed Shawqī's Dīwān al-Atfāl in Terms of Language and Theme
 EMİNE MERVE AYTEKİN..... 1097-1134
- Uşak Boduroğlu Camii Özelinde Kandil Motifi ve İkonografisi
The Oil Lamp Motif and Iconography in the Uşak Boduroğlu Mosque
 TÜRKAN ACAR..... 1135-1160

Araştırma Notu ve Yorum/Research Note and Comment

- İsmail Hakkı İzmirli'nin Burdur'a Yazdığı İlmî Bir Mektup
A Scholarly Letter Written to Burdur by İsmail Hakkı İzmirli
 BÜNYAMİN ERUL..... 1061-1074
- Özbekistan'da Bulunan Yazma Eser Kütüphaneleri Üzerine Bazı Notlar
Some Notes on the Manuscript Libraries in Uzbekistan
 MİNE DEMİRBILEK..... 1075-1089
- İbn Meymün'un Astroloji Mektubu
Maimonides' Letter on Astrology
 YASİN MERAL..... 1091-1105

Söyleşi/Interview

- حوار مع الدكتور طه عبد الرحمن عن علم الكلام
 ZEHRRA YILDIRIM..... 1107-1116

Eser Değerlendirmeleri/Book Reviews

- Serdar Demirel. *Takıyye Şîa Rivâyet Kültüründeki Derin Paradoks*. İstanbul: Rihle Kitap, 2016. 152 s. ISBN: 978-605-5634-41-4
 PEYMAN ÜNÜGÜR TEKİN..... 1117-1134

- Zahra Ayubi. *Gendered Morality: Classical Islamic Ethics of the Self, Family, and Society*. New York: Columbia University Press, 2019. 344 s. ISBN: 978-023-1191-33-3
ELİF NUR ERKAN BALCI 1135-1144
- İmam Suyûtî. *Esbâbû Vurûdi'l-Hadîs: Hadislerin Rivayet Ediliş/Söyleniş Sebepleri EL-LUMA'*. Çev. Hanifi Akın. 1. Baskı. İstanbul: Veciz Yayınları, 2021, 298 s. ISBN: 978-605-70726-3-4
MUHAMMED TALHA KILIÇ..... 1145-1150
- Aykut Alper Yılmaz. *İnsan Nedir? Teistik Materyalizmin İmkânı*. İstanbul: Albaraka Yayınları, 2022. 340 s. ISBN: 978-625-7312-67-7
ABDULLAH ARİF ADALAR..... 1151-1158

Bilimsel Toplantı Değerlendirmesi /Conference Review

- Linked Open Tafsîr* Sempozyumu, İslam'ın Doğuşunun Dinamiklerini Yeniden İnşa Etmek – İmkanlar ve Sınırlar. *Linked Open Tafsîr* Projesinin Birinci Aşamasının Tamamlanması (Uluslararası Sempozyum, 18-20 Temmuz 2022, Bad Homburg-Almanya)
ABDULVAHAP KÖSESOY..... 1159-1177

Vefa Notları/Tributaries

- Akademik Tefsirciliğin Kurucu Babası İsmail Cerrahoğlu'nun Ardından
ÖMER ÖZSOY 1179-1206
- Ali İhsan Okur Hocamızı Hayattayken Sevmek
AHMET NEDİM SERİNSU..... 1207-1212

Genel Yayın İlkeleri/Author Guidelines 1213-1216

